Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 11

NOVEMBER 2020

GESKIEDENIS V1
EKSEMPLAAR

PUNTE: **100**

TYD: **2 uur**

Hierdie vraestel bestaan uit 7 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit VIER vrae gebaseer op die KABV-inhoudsraamwerk: TWEE brongebaseerde vrae onder AFDELING A en TWEE opstelvrae onder AFDELING B.

   AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE

   VRAAG 1: KOMMUNISME IN RUSLAND, 1900–1940

   VRAAG 2: KAPITALISME IN DIE VSA, 1900–1940

   AFDELING B: OPSTELVRAE

   VRAAG 4: KOMMUNISME IN RUSLAND, 1900–1940

   VRAAG 5: KAPITALISME IN DIE VSA, 1900–1940

2. AFDELING A bestaan uit TWEE brongebaseerde vrae. Bronmateriaal wat benodig word om hierdie vrae te beantwoord, kan in die ADDENDUM gevind word.

3. AFDELING B bestaan uit DRIE opstelvrae. Elke vraag tel 50 punte.

4. Beantwoord TWEE vrae soos volg:

   Ten minste EEN moet ŉ brongebaseerde vraag wees en ten minste EEN moet ŉ opstelvraag wees.

5. Jy word aangeraai om ten minste EEN uur per vraag te bestee.

6. In die beantwoording van die vrae moet jy jou kennis, vaardighede en insig gebruik.

7. Jy sal benadeel word deur die blote oorskryf van die bronne as antwoorde.

8. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik word.

9. Begin elke vraag op ŉ NUWE bladsy en onderstreep aan die einde van elke vraag.

10. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE

Beantwoord ten minste EEN vraag uit hierdie afdeling. Bronmateriaal wat benodig word om hierdie vrae te beantwoord, kan in die ADDENDUM gevind word.

VRAAG 1: WAT WAS DIE OORSAKE VAN DIE 1917 RUSSIESE REWOLUSIE?

Bestudeer Bron 1A, 1B, 1C en 1D en beantwoord die vrae wat volg.

1.1 Bestudeer Bron 1A.

1.1.1 Gee EEN woord uit die bron wat Rusland se sosiale, ekonomiese en politieke toestand in 1905 beskryf. (1 x 2) (2)

1.1.2 Waarom, volgens die bron, het werkers na die stede gemigreer? (1 x 2) (2)

1.1.3 Watter gevolgtrekking kan uit die verklaring gemaak word: "Die nywerhede was daar, maar was selde in privaat besit."? (1 x 2) (2)

1.1.4 Waarom dink jy het dit nodig geword vir professionele persone en unies om op die stigting van 'n grondwetlike vergadering aan te dring? (2 x 2) (4)

1.1.5 Noem die twee groepe wat die Russiese Sosiaal-Demokratiese Werkersparty gevorm het. (2 x 1) (2)

1.1.6 Verduidelik die bruikbaarheid van hierdie bron vir historici wat die ekonomiese en politieke toestande van Rusland in 1905 navors. (1 x 2) (2)

1.2 Lees Bron 1B.

1.2.1 Wat, volgens die bron, was die onmiddellike oorsaak van die 1905 rewolusie in Rusland? (1 x 2) (2)

1.2.2 Definieer die konsep *rewolusie* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)

1.2.3 Verduidelik wat geïmpliseer word deur die verklaring: 'Sedert die implementering van tsarisme in Rusland, het die regimes stadig ontwikkel in 'n outokratiese instelling met minagting vir menslike lewe en vryheid.' (2 x 2) (4)

1.2.4 Gebruik die inligting in die bron en jou eie kennis om te verduidelik waarom Rusland die oorlog teen Japan verloor het. (2 x 2) (4)

Kopiereg voorbehou

1.3 Verwys na Bron 1C.

Watter boodskap probeer die spotprenttekenaar oordra? Gebruik visuele leidrade in die bron om jou antwoord te ondersteun. (2 x 2) (4)

1.4 Vergelyk Bron 1B en 1C. Hoe ondersteun die inligting in Bron 1B die bewyse in Bron 1C met betrekking tot Rusland se deelname aan die oorloë tussen 1905 en 1914? (1 x 2) (2)

1.5 Oorweeg Bron 1D.

1.5.1 Wat, volgens die bron, was die oorsaak van die Februarie-rewolusie in Rusland? (1 x 2) (2)

1.5.2 Noem TWEE redes uit die bron wat veroorsaak dat die Russe vertroue in die Tsaristiese regime verloor het. (2 x 1) (2)

1.5.3 Waarom dink jy is die Russe tydens die Tweede Wêreldoorlog verslaan? (2 x 2) (4)

1.5.4 Deur gebruik te maak van die inligting in die bron en jou eie kennis, verduidelik waarom die Tsaar gedwing was om in 1917 te abdikeer. (2 x 2) (4)

1.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis, en skryf 'n paragraaf van ongeveer SES reëls (ongeveer 60 woorde) waarin jy die oorsake van die 1917 Russiese Rewolusie verduidelik. (6)

[50]

VRAAG 2: WAT WAS DIE GEVOLGE VAN DIE GROOT DEPRESSIE OP DIE AMERIKAANSE SAMELEWING IN DIE 1930's?

Bestudeer Bron 2A, 2B, 2C en 2D en beantwoord die volgende vrae.

2.1 Gebruik Bron 2A.

2.1.1 Definieer die konsep *'Groot Depressie'* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)

2.1.2 Noem VIER faktore wat tot gewasskade in die VSA in die 1930's bygedra het. (4 x 1) (4)

2.1.3 Gebruik die inligting in die bron en jou eie kennis om te verduidelik waarom banke in die VSA in die 1930's ineengestort het. (2 x 2) (4)

2.1.4 Lewer kommentaar oor waarom jy dink die Wall Street aandelebeurs in 1929 ineengestort het. (2 x 2) (4)

2.1.5 Verduidelik die bruikbaarheid van hierdie bron vir historici wat die impak van Groot Depressie op die Amerikaanse ekonomie navors. (1 x 2) (2)

2.2 Verwys na Bron 2B.

2.2.1 Haal TWEE redes uit die bron aan waarom mense selfmoord tydens die Groot Depressie gepleeg het. (2 x 1) (2)

2.2.2 Hoe, volgens die bron, het die werkloses daarin geslaag om tydens die Groot Depressie te oorleef? (1 x 2) (2)

2.2.3 Gebruik die inligting in die bron en jou eie kennis om die sosiale impak van die Groot Depressie op die Amerikaanse samelewing te verduidelik. (2 x 2) (4)

2.3 Raadpleeg Bron 2C.

2.3.1 Haal bewyse uit die bron aan wat daarop dui dat mans en vroue nie op dieselfde manier deur die Groot Depressie geaffekteer was nie. (1 x 2) (2)

2.3.2 Waarom, volgens die bron, het mans mislukkings vir hulle families geword? (1 x 2) (2)

2.3.3 Deur gebruik te maak van die inligting in die bron en jou eie kennis, verduidelik hoe die Groot Depressie tot die ekonomiese uitbuiting van vroue bygedra het. (2 x 2) (4)

2.3.4 Lewer kommentaar oor hoe die Groot Depressie tot die diskriminasie van swart Amerikaanse vroue bygedra het. (2 x 2) (4)

2.3.5 Verduidelik hoe die Groot Depressie die tradisionele rol van vroue in die Amerikaanse samelewing verander het. (1 x 2) (2)

2.4 Gebruik Bron 2D.

2.4.1 Verduidelik die boodskappe wat die fotograaf wil oordra oor die impak van die Groot Depressie op vroue. (2 x 2) (4)

2.4.2 Vergelyk Bron 2C en 2D. Hoe ondersteun die inligting in Bron 2C die bewyse in Bron 2D met betrekking tot die impak van die Groot Depressie op vroue? (1 x 2) (2)

2.5 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis, en skryf 'n paragraaf van ongeveer SES reëls (ongeveer 60 woorde) waarin jy die gevolge van die Groot Depressie op die Amerikaanse samelewing in die 1930's verduidelik. (6)

[50]

AFDELING B: OPSTELVRAE

Beantwoord ten minste EEN vraag uit hierdie afdeling.

Jou opstel moet ongeveer DRIE bladsye lank wees.

VRAAG 4: KOMMUNISME IN RUSLAND, 1900–1940

'Stalin se Vyf-jaar planne het daarin geslaag om Rusland vanaf 'n agtergeblewe land tot 'n moderne industriële supermoondheid te omskep.'

Stem jy saam met die stelling? Ondersteun jou standpunt met relevante historiese bewyse. **[50]**

VRAAG 5: KAPITALISME IN DIE VSA, 1900–1940

Tot watter mate het Roosevelt se Nuwe Bedeling die negatiewe gevolge van die Groot Depressie in die Verenigde State van Amerika in die 1930's verminder? **[50]**

TOTAAL: 100

Kopiereg voorbehou

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 11

NOVEMBER 2020

GESKIEDENIS V1
ADDENDUM
EKSEMPLAAR

Hierdie addendum bestaan uit 10 bladsye.

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE

VRAAG 1: WAT WAS DIE OORSAKE VAN DIE 1917 RUSSIESE REWOLUSIE?

BRON 1A

Hierdie bron beklemtoon die toestande in Rusland voor die 1905 Rewolusie.

Die sosiale, ekonomiese en politieke toestand in Rusland voor 1905 was agtergeblewe. Sosiaal was 85% van Rusland se bevolking landboukundig. Die nywerhede was daar, maar was selde in privaat besit. Werkers was op grond van beroep verdeel. Hulle het hoofsaaklik na stede vir indiensneming in fabrieke gemigreer. Die boeregemeenskap was diep godsdienstig, maar het nie veel vir die adel omgegee nie. Hulle het geglo dat die grond onder hulself verdeel moes word.

Rusland het 'n slegte ekonomiese tydperk beleef. Pryse van noodsaaklike goedere het toegeneem terwyl reële (ware) lone met 20% gedaal het wat tot die beroemde St. Petersburg-staking gelei het. Hierdie staking het 'n reeks gebeure begin wat saam as die 1905-rewolusie bekend gestaan het. Tydens hierdie rewolusie, was daar stakings regoor die land, universiteite het gesluit, en verskeie professionele persone en unies het op die daarstelling van 'n konstituerende/grondwetlike vergadering aangedring.

Politieke partye was onwettig voor 1914. Die Russiese Sosiaal-Demokratiese Werkers Party is in 1898 gestig deur sosialiste wat Marx se idees gerespekteer het. In 1903 is hierdie party in twee groepe verdeel – Mensjewieke en Bolsjewiste. Die Bolsjewiste, wat die meerderheid was, was deur Lenin, wat as die grootste denker op sosialisme na Marx beskou was, gelei.

[Uit http://www.toppr.com/ask/question/what-were-the-social-economic-and-political-conditions-in-russia/. Toegang op 23 Maart 2020 verkry.]

BRON 1B

Hierdie bron beklemtoon die oorsake van die van 1905-rewolusie in Rusland.

Die 1905-rewolusie in Rusland het begin toe gewapende magte 'n groep vreedsame betogers buite die Tsaar se Winterpaleis in St. Petersburg aan die brand gesteek het. Daar was egter baie faktore in die opbou tot die rewolusie in 1905. Oproerings in Rusland was selde en vreedsaam in die tydperk voor 1905. Sedert die implementering van Tsarisme in Rusland, het die regimes stadig ontwikkel in meer van 'n outokratiese instansie wat sy wil op die mense afgedwing het met min agting vir menslike lewe en vryheid. Sedert die 1860's was daar geleidelike veranderinge in regerings-, regs-, maatskaplike en ekonomiese beleidsimplementering, maar die politieke stelsel is onveranderd gelaat. Terselfdertyd het Rusland oorlog gevoer teen Japan as gevolg van mededingende imperialistiese ambisies in die gebied.

Rusland het in 'n oorlog met Japan betrokke geraak en geglo dat hy die oorhand het, en aanvanklik het binnelandse sentiment in Rusland verbeter. Dit het egter gou vir die mense duidelik geword dat die oorlog teen Japan nie soos beplan verloop het nie. Die groot nederlae op land en see het die Russiese publiek geskok en hul oortuiging dat die huidige regering 'n swak, onderdrukkende en kwynende regime was versterk. Die oorlog teen Japan het ook die Russiese mense tuis nadelig beïnvloed. Met die finale nederlaag van Rusland deur Japan, is die regering as onbevoeg beskou en alle vertroue was verlore. In 'n daad van finale minagting en 'n oproep om verandering, het 'n groep mense na die Tsaar se Winterpaleis in St. Petersburg gemarsjeer om vreedsaam 'n petisie aan Tsaar Nicholas II te oorhandig.

[Uit www.cram.com>essay>causes-of-the-1905-russian-revolution. Toegang op 24 Maart 2020 verkry.]

Kopiereg voorbehou

BRON 1C

Hierdie foto toon die gevange soldate van die Russiese 2de leër na hul nederlaag in die Slag van Tannenberg.

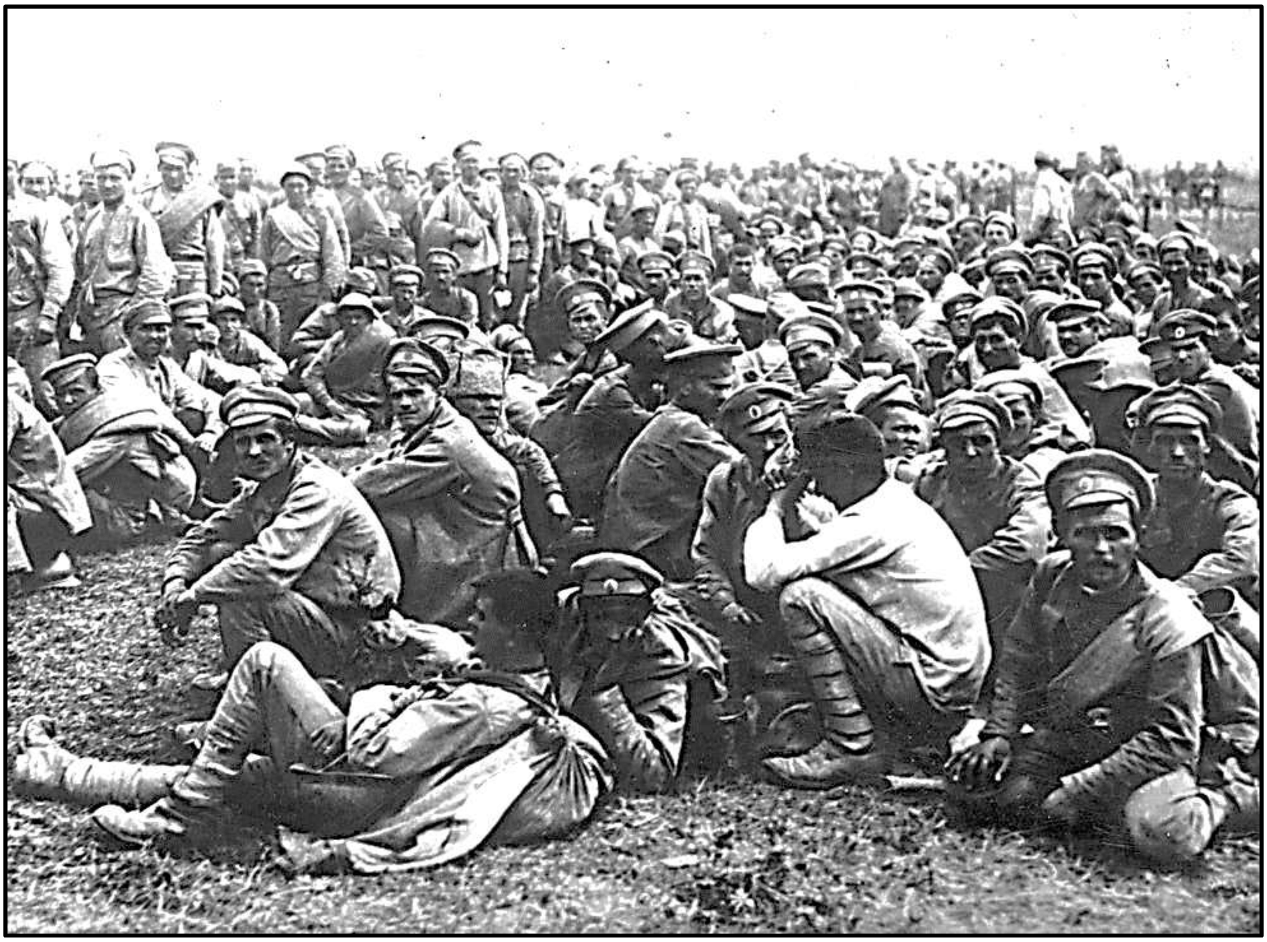

[Uit https://www.independent.co.uk/news/world/world-history/history-of-the-first-world-war-in-100-moments/history-first-world-war-100-moments-russia-loses-army-battle-tannenberg-9247186.html
Toegang op 10 Oktober 2020 verkry.]

BRON 1D

Die onderstaande bron verduidelik die Februarie-rewolusie in Rusland in 1917.

Die Februarie-rewolusie in Rusland het begin toe onluste en stakings oor voedselskaarsheid in Petrograd uitgebreek het. Een week later, is eeue van Tsaristiese heerskappy in Rusland beëindig met die abdikasie van Nicholas II, en Rusland het ŉ dramatiese stap nader aan ŉ kommunistiese rewolusie geneem.

Teen 1917 het die meeste Russe geloofwaardigheid in die leierskapsvermoë van die Tsaristiese regime verloor. Regeringskorrupsie was algemeen, die Russiese ekonomie was agtergeblewe en Nicholas het herhaaldelik die Duma, die Russiese parlement wat ná die Rewolusie van 1905 gestig was, ontbind namate dit sy wil teengestaan het. Maar die onmiddellike oorsaak van die Februarie Rewolusie was Rusland se rampspoedige betrokkenheid in die Eerste Wêreldoorlog. Militêr gesproke, was imperiale Rusland geen opposisie vir die geïndustrialiseerde Duitsland nie, en Russiese ongevalle was groter as enige ander land wat in enige vorige oorlog betrokke was. Intussen is die ekonomie hopeloos ontwrig deur die duur oorlogspoging en gematigdes het by die Russiese radikale elemente aangesluit in hul oproep tot die omverwerping van die Tsaar.

Op 8 Maart 1917, het betogers wat vir brood geskree het, hul protes na die strate in die Russiese hoofstad van Petrograd geneem. Ondersteun deur 90 000 stakende mans en vroue, het die betogers met die polisie gebots, maar het geweier om die strate te verlaat. Op 10 Maart het die staking na al die werkers van Petrograd versprei, en ŉ woedende skare werkers het polisiestasies vernietig.

Op 11 Maart is die troepe van die Petrograd weermag-garnisoen uitgeroep om die opstand te onderdruk. In sommige van die skermutselinge het betogers gesterf namate regimente op hulle begin skiet het, maar die betogers het in die strate gebly en die troepe het begin wankel. Op daardie dag, het Nicholas weer die Duma ontbind. Op 12 Maart het die rewolusie geseëvier nadat regiment op regiment van die Petrograd-garnisoen oorgeloop het om by die stryd van die betogers aan te sluit. Die soldate, ongeveer 150 000 mans, het daarna komitees gevorm wat adjunkte tot die Petrograd Sowjet verkies het.

[Uit www.history.com>hierdie-dag-in-geskiedenis"FebruaryRevolution-begin. Toegang op 24 Maart 2020 verkry.]

VRAAG 2: WAT WAS DIE GEVOLGE VAN DIE GROOT DEPRESSIE OP DIE AMERIKAANSE SAMELEWING IN DIE 1930's?

BRON 2A

Hierdie bron fokus op die impak van die Groot Depressie op die Amerikaanse ekonomie.

Die Groot Depressie word beskou as die ergste en langste ekonomiese krisis wat ooit die westerse ekonomieë getref het. Gedurende die 1930's, het byna al die vlaktes (gebiede) van die VSA 'n droogte beleef. Baie gewasse was beskadig as gevolg van hoë temperature, onvoldoende reënval, sterk winde en die besmetting van gewasse deur insekte. Daar word aangevoer dat hierdie depressie in die landbousektor 'n groot rol gespeel het om die Groot Depressie teweeg te bring.

Die depressie het in die Verenigde State onmiddellik na die ineenstorting van die New York se aandelebeurs in 1929 begin. Die krisis het tot 1939 aangehou. Teen 1932 het die waardes van voorraad tot 20% van hul oorspronklike waarde gedaal, en in 1933 het omtrent 11 000 uit die 25 000 banke en finansiële instellings in die Verenigde State van Amerika ineengestort as gevolg van 'n aantal redes wat 'n afname in die waarde van eiendom, gebrek aan kliënte as gevolg van die paniek wat ontstaan het en nie-betaling van lenings, insluit.

Soos hierbo aangedui, was dit die tydperk toe die hoogste werkloosheidsyfer en laagste inkomste ervaar is. Die depressie het daartoe gelei dat fabrieke, banke en groot sake-entiteite in duie gestort het wat duisende burgers beide werkloos en met geen geld gelaat het om kos op die tafel te sit nie. Die daling in die aandele wat op 24 Oktober 1929 plaasgevind het, is Swart Donderdag genoem.

[Uit www.ukessays.com> essays> economics>economic-impact-of-the-great-depression-economics-essay. Toegang op 11 Februarie 2020 verkry.]

BRON 2B

Die onderstaande bron skets die sosiale gevolge van die Groot Depressie op die Amerikaanse samelewing.

Die samelewing was beide negatief en ietwat positief geaffekteer deur die Groot Depressie. Dit het mense tot selfmoord gedryf weens die uiterste swaarkry en armoede wat hulle in die gesig gestaar het. Maar aan die ander kant het dit ook familie-eenhede nader gebring. In die samelewing as 'n algemene entiteit, het misdaadsyfers gestyg namate diegene wat deur hul werkgewer afgelê was, hulself na geringe diefstal gewend het om te oorleef. Wanvoeding was algemeen aangesien mense nie genoeg gesonde kos gehad het om te eet nie. Mense het selfmoord in die strate gepleeg om die felheid (hardheid) van die Groot Depressie te ontsnap.

Desperate vroue wat kos op die tafel moes sit het hulself toenemend na prostitusie gewend, omdat die huidige kultuur en ekonomie onvoldoende inkomste gegenereer het. As gevolg van die houding van die mense wat die meeste deur die Groot Depressie geaffekteer was, was gesondheidsorg in wese geïgnoreer. Mense het eenvoudig nie geld gehad om aan basiese behoeftes soos kos, klere, skuiling en gesondheidsorg te bestee nie. Hospitale was selde besoek – slegs wanneer hulle met ernstige omstandighede oorval was.

Benewens selfmoord, was alkohol 'n ander ontsnapping uit die ellendige omstandighede. Alkoholisme was aan die toeneem soos nog nooit tevore. Slagoffers van die Depressie het gewoonlik hul alkoholisme met rook aangevul.

[Uit https://sites.google.com/a/g.coppellisd.com/all-about-the-great-depressio/home/social-effects. Toegang op 11 Februarie 2020 verkry.]

Kopiereg voorbehou

BRON 2C

Hierdie bron ontbloot die lyding wat vroue tydens die Groot Depressie deurgemaak het.

Vroue en mans het die Groot Depressie baie anders ervaar. Aangesien mans gewoond was om die broodwinners te wees het hulle gevoel dat hulle mislukkings was namate hulle werkloos geraak en nie meer vir hul families kon voorsien nie. Maar die Depressie het die belangrikheid van vroue beklemtoon, aangesien hulle groter huishoudelike rolle moes hê om te help om uitgawes te dek. Vroue wat werksgeleenthede gesoek het, is dikwels verwerp en as bannelinge (uitgeworpenes) uitgewys omdat hulle 'werksgeleenthede vanaf meer verdienstelike mans weggeneem het'.

Verskillende vroue het ook verskillende ervarings met die Groot Depressie gehad. Ouderdom, huwelikstatus en ras was net 'n paar van baie faktore wat hul ervarings verander het. Plaasfamilies en vroue in besonder het egter veral gesukkel weens die erge droogte wat tot die Stofbak en mislukking van baie plase gelei het. Om 'n werk te hê, het nie oorlewing vir werkende vroue gewaarborg nie. Lone vir vroue was uiters laag en was ook onderworpe aan vermindering. Fabriekswerk en naaldwerk sou dikwels net $5 of minder elke week huis toe bring. Hoewel die verkryging van werk makliker vir vroue as mans tydens die Groot Depressie was, was werkloosheid onder vroue nog hoog. Vir die 20 tot 50% van vroue wat die enigste werkers in die gesin was, was werkloosheid 'n bedreiging vir hul bestaan.

Die Depressie was veral hard op swart Amerikaanse vroue. Hierdie minderheidswerkers wat voorheen posisies soos huishoudings beklee het, het hul posisies verloor aan wit vroue wat in hierdie tyd die arbeidsmag betree het. Swart Amerikaanse vroue wat in stede gewoon het, het dikwels geen ander keuse gehad as om hul te wend na straathoeke, slawemarkte en hul arbeid vir baie lae lone aan te bied nie.

[Uit https://sites.google.com/a/g.coppellisd.com/all-about-the-great-depression/home/social-effects. Toegang op 11 Februarie 2020 verkry.]

BRON 2D

Hierdie foto toon Florence Owens Thompson, 'n behoeftige ertjieplukker in Nipomo, Kalifornië, saam met haar kinders in Maart 1936.

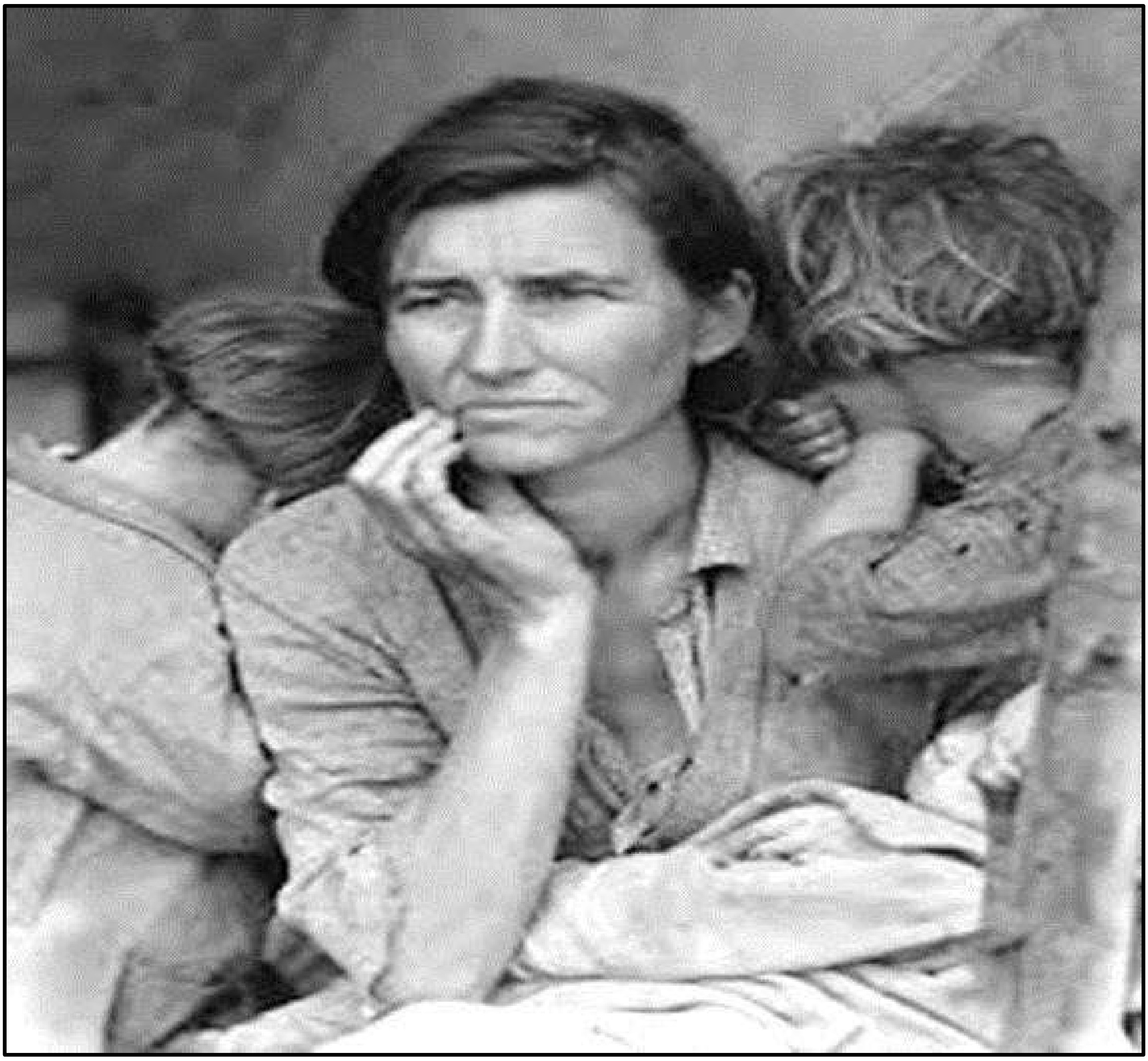

[Uit https://www.biography.com/artist/dorothea-lange. Toegang op 05 April 2020 verkry.]

ERKENNINGS

Visuele bronne en ander historiese bewyse is uit die volgende verkry:

http://www.toppr.com/ask/question/what-were-the-social-economic-and-political-conditions-in-russia/

www.cram.com>essay>causes-of-the-1905-russian-revolution

https://www.independent.co.uk/news/world/world-history/history-of-the-first-world-war-in-100-moments/history-first-world-war-100-moments-russia-loses-army-battle-tannenberg-9247186.html

www.history.com>hierdie-dag-in-geskiedenis"FebruaryRevolution-begin-

www.ukessays.com> essays> economics>economic-impact-of-the-great-depression-economics

https://sites.google.com/a/g.coppellisd.com/all-about-the-great-depressio/home/social-effects

https://sites.google.com/a/g.coppellisd.com/all-about-the-great-depression/home/social-effects

https://www.biography.com/artist/dorothea-lange

Kopiereg voorbehou

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 11

NOVEMBER 2020

GESKIEDENIS V1
NASIENRIGLYN
EKSEMPLAAR

PUNTE: 100

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 17 bladsye.

1. BRONGEBASEERDE VRAE

1.1 Die volgende kognitiewe vlakke is gebruik om brongebaseerde vrae te ontwikkel:

KOGNITIEWE VLAKKE	HISTORIESE VAARDIGHEDE	GEWIGS-TOEKENNING VAN VRAE
VLAK 1	• Onttrek inligting uit bronne. • Selektering en organisasie van relevante inligting uit bronne. • Definieer historiese begrippe/terme.	**30% (14)**
VLAK 2	• Interpretasie van bewyse uit bronne. • Verduidelik inligting verkry uit bronne. • Analiseer bewyse uit bronne.	**40% (26)**
VLAK 3	• Interpreteer en evalueer bewyse uit bronne. • Skakel met bronne om bruikbaarheid, betroubaarheid, eensydigheid en beperkings vas te stel. • Vergelyk en kontrasteer interpretasies en perspektiewe in die bronne en kom tot onafhanklike gevolgtrekkings.	**30% (10)**

1.2 Die inligting hieronder dui aan hoe brongebaseerde vrae geassesseer word:

- By die nasien van brongebaseerde vrae moet krediet gegee word vir enige ander geldige en toepaslike standpunte, argument, bewyse of voorbeelde.
- Met die toekenning van punte moet aandag gegee word aan hoe daar aan die vereistes van die vraag voldoen is.
- In die nasienriglyn word die vereistes van die vraag (vaardighede waaraan aandag gegee moet word) sowel as die vlak van die vraag in kursiefgedrukte skrif aangedui.
- By die assessering van die oop brongebaseerde vrae moet kandidate krediet kry vir enige relevante antwoord.
- Daar word van leerlinge verwag om 'n standpunt in te neem in die beantwoording van 'tot watter mate' vrae om enige punte te verdien.

1.3 Assesseringsprosedures vir brongebaseerde vrae

- Gebruik 'n regmerk (✓) vir elke korrekte antwoord
- Gee aandag aan die puntetoekenning bv. (2 x 2) wat neerkom op twee redes en word twee punte elk toegeken (✓✓✓✓); (1 x 2) wat neerkom op een rede en twee punte toegeken word (✓✓)
- Indien 'n vraag 4 punte tel word 4 regmerke (✓✓✓✓) aangedui

Paragraafvraag

Paragrawe behoort globaal (holisties) geassesseer te word. Beide die inhoud en die struktuur van die paragraaf moet in berekening gebring word wanneer punte toegeken word. Die volgende stappe moet gebruik word wanneer ŉ antwoord op ŉ paragraafvraag geassesseer word:

- Lees die paragraaf en plaas ŉ kolpunt (.) by elke punt binne-in die teks waar die kandidaat relevante bewyse gebruik het om die vraag te beantwoord.
- Lees die paragraaf weer om die mate te evalueer waarin die kandidaat in staat was om relevante bewyse te gebruik om die paragraaf te beantwoord.
- Maak regmerkies (√) wat aan die kandidaat toegeken is vir die paragraaf aan die einde van die paragraaf; sowel as die vlak (1,2 of 3) soos aangedui in die holistiese rubriek en gee ŉ kort kommentaar bv.

____________ . ______________________________ . ____________________
____________________ . ______________________________ . ____________
√√√√
Vlak 2

Gebruik meestal relevante bewyse om die paragraaf te skryf

- Tel al die regmerke vir die brongebaseerde vrae op en skryf dan die punt aan die regterkantse onderste kantlyn, bv.

  32/50

- Maak seker dat die totale punte akkuraat na die buiteblad van die antwoordeboek oorgedra word.

2. **OPSTELVRAE**

2.1 **Die opstelvrae vereis dat kandidate:**

- In staat sal wees om hul argument op ŉ logiese en samehangende wyse te stel. Hulle moet die relevante inligting kan selekteer, organiseer en bymekaarvoeg sodat dit vir hulle moontlik sal wees om ŉ redelike reeks feite of ŉ effektiewe argument te kan weergee om sodoende die gestelde vraag te beantwoord. Dit is noodsaaklik dat ŉ opstel ŉ inleiding, ŉ samehangende en gebalanseerde liggaam van bewyse en ŉ slot het.

2.2 **Nasien van opstelvrae**

- Nasieners moet daarop let dat die inhoud van die antwoord gelei sal word deur die handboeke wat by ŉ spesifieke sentrum gebruik is.
- Kandidate mag enige ander toepaslike inleiding en/of samevatting hê as dit wat ingesluit is by ŉ riglyn vir nasien van ŉ spesifieke opstel.
- By die assessering van die oop brongebaseerde vrae moet kandidate krediet kry vir *enige ander relevante antwoord.*

Kopiereg voorbehou

2.3 **Globale assessering van die opstel**

Die opstel skryfwerk sal holisties (globaal) geassesseer word. Hierdie benadering vereis dat die onderwyser die totale produk as ŉ geheel sal bepunt sonder om die samestellende dele individueel te bepunt. Hierdie benadering moedig die leerder aan om ŉ individuele mening aan te bied deur gebruik te maak van geselekteerde feitelike bewyse om ŉ argument te ondersteun. Daar sal nie van die leerder verwag word om slegs 'feite' neer te skryf om ŉ beter punt te behaal nie. Hierdie benadering sal leerders ook ontmoedig om 'model-antwoorde' voor te berei en te reproduseer sonder om die spesifieke vereistes van die vraag in ag te neem. Holistiese nasien van opstelle gee krediet aan leerders se mening, ondersteun deur bewyse. Anders as by inhoudsgebaseerde nasien, word leerders met holistiese assessering nie vir ontoereikende taalgebruik gepenaliseer nie, aangesien die klem op die volgende val:

- Die konstruksie/daarstelling van ŉ argument.
- Die toepaslike seleksie van feitelike bewyse om sodanige argument te ondersteun.
- Die leerder se interpretasie van die vraag.

2.4 **Assesseringsprosedures vir die opstel**

2.4.1 Hou die sinopsis in gedagte wanneer die skryfwerk nagesien word.

2.4.2 Tydens die deurlees van die skryfwerk moet regmerkies toegeken word vir ŉ relevante inleiding (aangedui met ŉ kolpunt ('bullet') in die nasienriglyn), vir elke hoofmoment/aspek wat volledig gekontekstualiseer is en ŉ relevante slotopmerking (aangedui met ŉ kolpunt in die nasienriglyn) bv. ŉ antwoord waar daar 5 hoofpunte is, sal daar dus 7 regmerkies wees.

2.4.3 Hou die **PEEL-struktuur** in gedagte in die assessering van ŉ opstel.

P	**Punt:** Die kandidaat lei die opstel in met ŉ argument/ŉ duidelike hoofpunt. Elke paragraaf moet ŉ punt bevat wat die hoofpunt (argument) wat in die inleiding gemaak is, ondersteun.
E	**Verduideliking:** Die kandidaat moet in groter detail bespreek waaroor die hoofpunt (argument) gaan en hoe dit verband hou met die vraag wat gevra is.
E	**Voorbeeld:** Die kandidate moet die vraag beantwoord deur inhoud te selekteer wat relevant is tot die argument. Relevant voorbeelde moet gegee word om die argument vol te hou.
L	**Skakel:** Kandidate moet seker maak dat die argument deurgaans in die opstel onderhou word en samehangend geskryf is.

2.4.4 Die volgende simbole MOET in die assessering van opstel gebruik word:

- Inleiding, hoofaspekte en slotopmerking nie behoorlik gekontekstualiseer nie ^
- Verkeerde stelling ___________________
- Irrelevante stelling |
|
|
- Herhaling R
- Analise A√
- Interpretasie I√
- Argument LOA↕

2.5 **Die matriks**

2.5.1 Gebruik van die matriks vir die assessering van opstelle.

By die nasien van opstelle, moet die kriteria gebruik word wat in die matriks voorsien word. Tydens die assessering van ŉ opstel moet beide die inhoud en die aanbieding in ag geneem word. ŉ Punt word toegeken by die snypunt van die inhoud en aanbieding, gebaseer op die sewe vaardigheidsvlakke.

(a) Met die eerste deurlees van die opstel word daar bepaal tot watter mate die hoofmomente gedek is om en die **inhoudsvlak** (op die matriks) vas te stel.

I	VLAK 4	

(b) Die tweede deurlees van die opstel sal die vlak (op die matriks) van die **aanbieding** bepaal.

I	VLAK 4	
A	VLAK 3	

(c) Ken ŉ algehele punt toe met behulp van die matriks.

I	VLAK 4	}26–27
A	VLAK 3	

NASIENMATRIKS VIR OPSTEL: TOTAAL: 50

AANBIEDING → INHOUD ↓	VLAK 7 Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. Goeie sintese van inligting. Het 'n goed gebalanseerde, oorspronklike argument ontwikkel met bewyse. Argument deurgaans volgehou en verdedig. Onafhanklike gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.	VLAK 6 Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. 'n Relevante argument is gevolg. Bewyse gebruik om die argument te verdedig. Poog om 'n onafhanklike gevolgtrekking uit die bewyse te maak om die argument te ondersteun.	VLAK 5 Goed beplande en gestruktureerde opstel. Poog om 'n duidelike argument te ontwikkel. Gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.	VLAK 4 Argument beplan en gestruktureer. Bewyse tot 'n sekere mate gebruik om argument te ondersteun. Slotsom bereik op grond van bewyse.	VLAK 3 Toon soms bewys van 'n gestruktureerde en beplande argument. Poog om 'n argument vol te hou. Gevolgtrekking nie duidelik ondersteun deur bewyse nie.	VLAK 2 Poging aangewend om antwoord te struktureer. Grootliks beskrywend of poog om argument te ontwikkel. Geen poging om 'n gevolgtrekking te maak nie.	VLAK 1 Weinig of geen poging om die opstel te struktureer nie.
VLAK 7 Vraag is ten volle beantwoord. Inhoudskeuse ten volle relevant tot argument wat gevolg is.	47–50	43–46					
VLAK 6 Vraag is beantwoord. Inhoudseleksie relevant tot argument wat gevolg is	43–46	40–42	38–39				
VLAK 5 Vraag grotendeels beantwoord. Inhoud toereikend en relevant.	38–39	36–37	34–35	30–33	28–29		
VLAK 4 Vraag herkenbaar in antwoord. Sommige weglatings of irrelevante keuse van inhoud.			30–33	28–29	26–27		
VLAK 3 Keuse van inhoud hou verband met vraag, maar beantwoord dit nie. Hou soms nie verband met die vraag nie. Weglatings.				26–27	24–25	20–23	
VLAK 2 Vraag ontoereikend beantwoord. Inhoud skraal.					20–23	18–19	14–17
VLAK 1 Vraag ontoereikend beantwoord of glad nie. Ontoereikend of irrelevante inhoud.						14–17	0–13

*Riglyne vir die toekenning van 'n punt in Vlak 1:

- Vraag glad nie beantwoord nie/totaal irrelevante inhoud; geen poging om die opstel te struktureer nie = 0
- Vraag sluit basiese en algemene irrelevante inligting in; geen poging om die opstel te struktureer nie = 1–6
- Vraag ontoereikend en vaag beantwoord; effense poging om die opstel te struktureer = 7–13

Kopiereg voorbehou

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE

VRAAG 1: WAT WAS DIE OORSAKE VAN DIE 1917 RUSSIESE REWOLUSIE?

1.1 1.1.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1A – V1]*

- 'Agtergeblewe' ✓✓ (1 x 2) (2)

1.1.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1A – V1]*

- 'vir indiensneming in fabrieke ✓✓ (1 x 2) (2)

1.1.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1A – V2]*

- Rusland het 'n kapitalistiese ekonomiese stelsel gehad ✓✓
- Die nywerhede was in die besit van kapitaliste
- Die ekonomie het die private opbou van welvaart deur uitbuiting moontlik gemaak
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

1.1.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1A – V2]*

- Hulle was ontnugter deur die tsaristiese regering ✓✓
- Hulle wou politieke en ekonomiese verandering hê ✓✓
- Hulle wou 'n regering hê wat deur 'n grondwet regeer en deur die meerderheid mense verkies word
- Die tsaar het nie na hul eise geluister nie
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

1.1.5 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1A – V1]*

- 'Mensjewieke' ✓
- 'Bolsjewiste' ✓ (2 x 1) (2)

1.1.6 *[Bepaling van bruikbaarheid van Bron 1A – V3]*

Die bron is **bruikbaar**

- Rusland se ekonomie was swak en onderontwikkeld/ agtergeblewe ✓✓
- Die Russiese ekonomie was op kapitalistiese beginsels gebaseer
- Rusland het 'n politieke stelsel aanvaar wat op diktatorskap gebaseer was
- Die Russiese bevolking was ontnugter deur die tsaar en wou verandering hê
- Russe het politieke partye gestig om verandering teweeg te bring
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

1.2 1.2.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1B – V1]*

- 'toe gewapende magte 'n groep vreedsame betogers aan die brand gesteek het buite die tsaar se Winterpaleis in St. Petersburg' ✓✓ (1 x 2) (2)

1.2.2 *[Definisie van historiese konsep uit Bron 1B – V1]*

- Dit is die gewelddadige omverwerping van 'n regering om verandering teweeg te bring ✓✓
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

1.2.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1B – V2]*
- Tsarisme was beskou as outokratiese heerskappy wat geen agting vir die Russiese volk gehad het nie ✓✓
- Die gewone Russe het geen seggenskap gehad oor die regering van die land nie ✓✓
- Tsarisme het die volk onderdruk, en die volk het geen vryheid gehad nie
- Die tsaar het hom nie aan die wense en welsyn van sy volk gesteur nie
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

1.2.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1B – V2]*
- Rusland was onvoorbereid vir die oorlog ✓✓
- Rusland het gedink dat Japan maklik verslaan sou word ✓✓
- Japan was beter voorbereid vir die oorlog as die Russe
- Hulle het nie genoeg wapens en ander oorlogsmateriaal gehad nie
- Die oorlog was te duur/onbekostigbaar vir Rusland
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

1.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1C – V2]*
- Rusland was onvoorbereid vir die oorlog ✓✓
- Russiese soldate vertoon 'n beeld van hopeloosheid ✓✓
- Die Russiese leër was verslaan – het lae moraal gehad
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

1.4 *[Vergelyking van bronne om die ooreenkomste te bepaal – V3]*
- Beide bronne toon dat Rusland onvoorbereid vir albei oorloë was ✓✓
- Beide bronne meld dat Rusland in albei oorloë verslaan is
- Beide bronne toon dat die Russiese soldate en die bevolking vertroue in die tsaar ná die nederlae verloor het
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

1.5 1.5.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1D – V1]*
- 'Skaarsheid aan voedsel in Petrograd' ✓✓ (1 x 2) (2)

1.5.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1D – V1]*
- 'Regeringskorrupsie het hooggety gevier' ✓✓
- 'Die Russiese ekonomie was agtergeblewe' ✓✓
- 'Rusland se rampspoedige betrokkenheid by die Eerste Wêreldoorlog' (Enige 2 x 1) (2)

1.5.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1D – V2]*
- Duitsland het meer gevorderde wapens gehad ✓✓
- Rusland was nie voorbereid op die oorlog nie ✓✓
- Russe het 'n ernstige tekort aan wapens en mediese voorrade gehad
- Russiese soldate het 'n tekort aan voedsel en lae moraal gehad
- Rusland was deur sy binnelandse sake geaffekteer
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

1.5.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1D – V2]*

- Die soldate wat veronderstel was om die opstand te onderdruk, het by die betogers aangesluit ✓✓
- Die Russiese nederlaag tydens die Eerste Wêreldoorlog het die Tsaar ongewild gemaak
- Die muitery van die Kronstadt matrose het die lot van die Tsaar verseker
- Hy het nie meer die ondersteuning van sy mense gehad nie
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

1.6 *[Paragraaf – interpretasie, analise en sintese van bewyse vanuit relevante bronne – V3]*

- Russiese ekonomie agtergeblewe en gebaseer op kapitalisme (Bron 1A) ✓✓
- Bevolking was ontnugter met die tsaar wat tot die 1905 rewolusie gelei het (Bron 1A)
- Rusland het ŉ tekort aan voedsel ervaar wat die hoofdryfkrag vir verandering geword het (Bron 1A)
- Russe het politieke partye gestig om veranderinge mee te bring (Bron 1A)
- Tsarisme het onderdrukkend geword met min agting vir menslike vryhede (Bron 1B)
- Rusland se verslane oorlogspoging teen Japan was as die katalisator vir politieke hervorming beskou (Bron 1B)
- Rusland se deelname aan die Eerste Wêreldoorlog was ŉ ramp (Bron 1C)
- Rusland was onvoorbereid vir die oorlog en het groot nederlae gelei (Bron 1C)
- Voedseltekorte in Rusland het tot die uitbreek van die Februarie rewolusie gelei (Bron 1D)
- Soldate het by die betogers aangesluit – Tsaar gedwing om te bedank (Bron 1D)
- Lenin en sy Bolsjewiste het ŉ suksesvolle staatsgreep uitgevoer (Eie kennis)
- Enige ander relevante antwoord.

Gebruik die volgende rubriek om ŉ punt toe te ken:

	KRITERIA	PUNTE
VLAK 1	• Gebruik bewyse op elementêre wyse. • Vraag nie beantwoord nie. • Toon geen of min begrip van **die oorsake van die 1917 Russiese Rewolusie.** • Gebruik bewyse gedeeltelik of kan nie ŉ paragraaf skryf nie.	0–2
VLAK 2	• Bewyse is meestal relevant en hou grootliks verband met die onderwerp. • Toon ŉ mate van begrip van **die oorsake van die 1917 Russiese Rewolusie.** • Gebruik bewyse op ŉ basiese manier om ŉ paragraaf te skryf.	3–4
VLAK 3	• Gebruik relevante en toepaslike bewyse. • Toon ŉ deeglike begrip van **die oorsake van die 1917 Russiese Rewolusie.** • Gebruik bewyse baie effektief in ŉ georganiseerde paragraaf wat ŉ begrip van die onderwerp toon.	5–6

(6)

[50]

VRAAG 2: WAT WAS DIE GEVOLGE VAN DIE GROOT DEPRESSIE OP DIE AMERIKAANSE SAMELEWING IN DIE 1930's?

2.1 2.1.1 *[Definisie van historiese konsep uit Bron 2A – V1]*

- Dit is 'n periode van ekonomiese swaarkry in die VSA ✓✓
- Enige ander relevante antwoord (1 x 2) (2)

2.1.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2A – V1)*

- 'Hoë temperature' ✓
- 'Onvoldoende reënval' ✓
- 'Sterk winde' ✓
- 'Besmetting van gewasse deur insekte' ✓ (4 x 1) (4)

2.1.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2A – V2]*

- Banke het ineengestort as gevolg van die afname in die waarde van eiendomme ✓✓
- Te veel mense het hul geld op dieselfde tyd onttrek ✓✓
- Banke het nie genoegsame kontantvloei gehad om hul kliënte te diens nie
- Banke kon nie hul geld herwin uit hul lenings wat hulle gemaak het nie
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

2.1.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2A – V2]*

- Paniekverkope toe die prys van aandele gedaal het ✓✓
- Dit was die gevolg van die onvolhoubare styging van aandeel-pryse in die vroeë jare ✓✓
- Die aankoop van aandele met geleende geld
- Oor-spekulasie
- Ongesonde besigheidspraktyke
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

2.1.5 *[Bruikbaarheid van Bron 2A – V3]*

Die bron is **bruikbaar**:

- Dit beskryf hoe die Amerikaanse ekonomie geaffekteer was deur die ineenstorting van die New York aandelebeurs ✓✓
- Dit wys hoeveel mense as gevolg van die ineenstorting werkloos geword het
- Dit wys dat landbou ernstige verliese gelei het wat verder tot armoede gelei het
- Dit toon dat besighede in duie gestort het wat tot grootskaalse werkloosheid gelei het
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

2.2 2.2.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2B – V1)*

- 'Uiterse swaarkry en armoede' ✓
- 'Om die felheid van die Groot Depressie te vermy' ✓ (2 x 1) (2)

2.2.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2B – V1]*

- 'geringe diefstal' ✓✓ (1 x 2) (2)

2.2.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2B – V2]*
- Die meeste mense het werkloos geraak ✓✓
- Werklose mense het hulself tot diefstal gewend om te oorleef ✓✓
- Vroue het hulself tot prostitusie gewend om kos op die tafel te sit
- Alkoholisme het toegeneem
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

2.3 2.3.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2C – V1]*
- 'Vroue en mans het die Groot Depressie baie verskillend ervaar' ✓✓

(1 x 2) (2)

2.3.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2C – V1]*
- 'Hulle was werkloos en nie in staat om vir hul families te sorg nie' ✓✓

(1 x 2) (2)

2.3.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2C – V2]*
- Vroue was as uitgeworpenes beskou omdat hulle die werksgeleenthede wat gewoonlik vir mans gereserveer was, geneem het ✓✓
- Hul salarisse was uiters min ✓✓
- Vroue salarisse was onderworpe aan vermindering
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

2.3.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2C – V2]*
- Swart Amerikaanse vroue het hul werk aan blanke Amerikaanse vroue verloor ✓✓
- Swart Amerikaanse vroue het die laagste lone vir hul arbeid ontvang
- Stedelike Swart Amerikaanse vroue was in prostitusie as gevolg van die depressie gedwing ✓✓
- Swart Amerikaanse vroue was na die slawemark as gevolg van armoede gedwing
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

2.3.5 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2C – V2]*
- Hul rol as huisvroue het verander ✓✓
- Vroue het die broodwinners van hul families geword
- Vroue was gedwing om te werk om die uitgawes te dek
- Vroue se rol as huisvroue het verdwyn aangesien hulle moes werk
- Vroue was na prostitusie gedwing om te oorleef
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

2.4 2.4.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2D – V2]*
- Die Groot Depressie het 'n verwoestende effek op vroue gehad ✓✓
- Baie vroue het hul werk tydens die Groot Depressie verloor ✓✓
- Die Groot Depressie het tot die armoede en lyding van vroue gely
- Vroue kon nie vir hul kinders tydens die Groot Depressie voorsien nie
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

2.4.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2D – V2]*

- Bron 2C verklaar dat vroue tydens die Groot Depressie gely het terwyl Bron 2D die lyding van 'n vrou tydens die Groot Depressie uitbeeld ✓✓
- Bron 2C verklaar dat vroue nie vir hul families kon voorsien nie terwyl Bron 2D die hopeloosheid van 'n moeder wat nie vir haar kinders kon voorsien nie, uitbeeld
- Beide bronne toon dat vroue werkloosheid en armoede ervaar het
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

2.5 *[Interpretasie, analise en sintese van informasie vanuit alle bronne – V3]*

- Die Groot Depressie het met misoeste in die VSA saamgeval (Bron 2A) ✓✓
- Die Groot Depressie het tot grootskaalse werkloosheid gelei (Bron 2A)
- Die Groot Depressie het tot die ineenstorting van die bankstelsel in die VSA gelei (Bron 2A)
- Die Groot Depressie het tot die devaluering van aandele gelei (Bron 2A)
- Geringe diefstal het 'n oorlewingstaktiek geword (Bron 2B)
- Baie mense het selfmoord gepleeg om die felheid van die depressie te ontduik (Bron 2B)
- Tekort aan werksgeleenthede en geld het 'n negatiewe impak op mense se gesondheidsorg gehad (Bron 2B)
- Alkoholisme het toegeneem (Bron 2B)
- Depressie het die tradisionele rol van vroue verander namate meer vroue gedwing was om te gaan werk om die huishoudelike uitgawes te dek (Bron 2C)
- Groot Depressie het tot die uitbuiting van vroue gelei – lae lone ontvang (Bron 2C)
- Baie vroue was tot prostitusie gedwing (Bron 2D)
- Swart Amerikaanse vroue meer nadelig geaffekteer as blanke Amerikaanse vroue (Bron 2C)
- Baie vroue en kinders het verarm (Bron 2D)
- Enige ander relevante antwoord.

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken:

	KRITERIA	PUNTE
VLAK 1	• Gebruik bewyse op elementêre wyse. • Vraag nie beantwoord nie. • Toon geen of min begrip van **die gevolge van die Groot Depressie op die Amerikaanse samelewing in die 1930s.** • Gebruik bewyse gedeeltelik of kan nie 'n paragraaf skryf nie.	**0–2**
VLAK 2	• Bewyse is meestal relevant en hou grootliks verband met die onderwerp. • Toon 'n mate van begrip van **die gevolge van die Groot Depressie op die Amerikaanse samelewing in die 1930s** • Gebruik bewyse op 'n basiese manier om 'n paragraaf te skryf.	**3–4**
VLAK 3	• Gebruik relevante en toepaslike bewyse. • Toon 'n deeglike begrip van **die gevolge van die Groot Depressie op die Amerikaanse samelewing in die 1930s.** • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon.	**5–6**

(6)

[50]

AFDELING B: OPSTELVRAE

VRAAG 4: KOMMUNISME IN RUSLAND, 1900–1940

[Beplan en konstrueer 'n oorspronklike argument gebaseer op relevante bewyse deur analitiese en interpretatiewe vaardighede te gebruik.]

SINOPSIS
Hierdie vraag vereis dat die kandidaat met die stelling moet saamstem of teenstem. Die fokus moet op ekonomiese ontwikkeling en beplanning onder Stalin wees. Die kandidaat moet dan relevante en geloofwaardige bewyse gebruik om 'n behoorlike argument ter ondersteuning van sy standpunt te ontwikkel.

HOOFASPEKTE
Kandidate kan die volgende aspekte in hul antwoord insluit:
Inleiding: Die kandidaat moet verklaar of Stalin suksesvol was om Rusland in 1939 tot 'n supermoondheid te transformeer. Die inleiding moet fokus op die impak van Stalin se vyfjaarplanne, met spesiale verwysing na industrialisering.

UITBREIDING
- Stalin se teenkanting van die NEP – afskaffing van die NEP
- Stalin se doelwitte – ekonomiese ontwikkeling en beplanning
- Rol van Gosplan
- **Eerste vyfjaarplan**: spesiale fokus op industrialisering
- Doelstellings en prestasies: die bou van fabrieke en die ontwikkeling van vervoer
- Die vervaardiging van landboumasjinerie word na 400% verhoog
- Meer as 1 500 fabrieke is gestig, bv. trekkerfabrieke by Stalingrad en motor-fabrieke in Moskou.
- Steenkool-, mynbou- en metaalbedryf is uitgebrei
- Die ontwikkeling van hidro-elektriese krag was 'n groot stimulus vir nuwe nywerhede
- Groot stede is gestig
- Die bestaan van 26 miljoen boere het 'n probleem in die landbou geskep omdat die grootte van hul eenhede nie die gebruik van landboumasjinerie geregverdig het nie.
- Die boere was nie bereid om hul grond prys te gee of om te moderniseer nie
- Stalin het kollektivisering ingestel
- Boere het dit teëgestaan, en hul vee geslag en oeste vernietig
- Dit lei tot 'n tekort aan vleis en suiwelprodukte
- Ongeveer 2 miljoen mense het weens kollektivisering gesterwe
- Stalin se landbou-hervormings het misluk, en hy moes noodgedwonge sy plan hersien
- **Tweede vyfjaarplan**: Stalin het voortgegaan om die ontwikkeling van swaar
- nywerhede te beklemtoon
- Die klem val op die produksie van verbruikersgoedere
- Vervoer is gemoderniseer
- Die landbouplan het ten doel gehad om kollektivisering vir die boere meer aanvaarbaar te maak deur kollektiewe boerderye aan te pas
- Boere moes nou net 'n kwota van hul produksie aan die Staat oorhandig

- Opofferings van Russiese werkers verwag
- Benewens kollektiewe boerderye, was daar ook die ontwikkeling van staatsplase wat soos fabrieke bedryf was, dit wil sê werkers was lone betaal en bestuurders het die bedrywighede bestuur
- ʼn Verdere kenmerk van die Tweede Vyfjaarplan was die gebruik van kunsmis, landboumasjinerie en moderne landboupraktyke.
- **Derde vyfjaarplan en die Tweede Wêreldoorlog**: hierdie plan was basies ʼn voortsetting van die eerste twee planne
- Die bedreiging van die Tweede Wêreldoorlog het gelei tot ʼn verskuiwing na die produksie van wapens en ammunisie
- Impak op ekonomie

- Gevolgtrekking: Kandidate moet die argument saamvat met ʼn relevante gevolgtrekking ten opsigte van die standpunt wat in die inleiding geneem is. **[50]**

VRAAG 5: KAPITALISME IN DIE VSA, 1900–1940

[Beplan en konstrueer 'n oorspronklike argument gebaseer op relevante bewyse deur analitiese en interpretatiewe vaardighede te gebruik.]

SINOPSIS
Die kandidate moet verduidelik tot watter mate Roosevelt se Nuwe Bedeling die negatiewe gevolge van die Groot Depressie in die Verenigde State van Amerika in die 1930's verminder het. Die belangrikste fokus moet op die maatreëls sowel as die impak van Roosevelt se Nuwe Bedeling op die ekonomie wees. Die kandidaat moet toepaslike historiese bewyse gebruik om sy standpunt te ondersteun.

HOOFASPEKTE
Inleiding: In die inleiding moet die kandidaat aandui tot watter mate Roosevelt se Nuwe Bedeling die negatiewe gevolge van die Groot Depressie in die VSA in die 1930's verminder het. Relevante historiese bewyse moet gebruik word om 'n gedagtegang te ontwikkel wat ooreenstem met die kandidaat se standpunt.

UITBREIDING
- Die presidensiële verkiesing van 1933 – die belofte van Roosevelt vir 'n nuwe bedeling vir die Amerikaanse volk
- 1933 verkiesings – Oorwinning van die Demokratiese Party
- Verandering in die regering se ekonomiese beleid
- Demokratiese Party – het direkte regeringsinmenging in die ekonomie voorgestaan
- Roosevelt se beleid van **Verligting, Herstel en Hervorming**
- **Verligtingsmaatreëls**: om armoede aan te spreek
- Die Federale Noodhulp Administrasie het aan die federale regerings geld vir verligting voorsien
- Sopkombuise is gevestig
- Tydelike behuising is voorsien aan diegene wat noodgedwonge op straat moes woon
- Herstelmaatreëls: ingestel om werkloosheid aan te spreek
- Reeks programme wat deur die regering geborg word, is bekendgestel
- Civil Work Administration (CWA) het werk vir die werklose geskep
- Civilian Conservation Corps (CCC) – duisende mans het aan bewarings-projekte in die nasionale parke, woude en openbare lande gewerk
- Agricultural Adjustment Act (AAA) – het boere bygestaan
- Die Tennessee Valley Authority (TVA) – het een van die armste boerderygebiede in die Tennessee-riviervallei opgehef en werk aan mense verskaf
- Hervormingsmaatreëls**:** Gefokus op die maatskaplike ondersteuningstelsel
- Wetgewing vir die bestuur van aandelebeurse
- Die rol van die regering in die ekonomie
- Ekonomiese herstel
- Public Works Administration (PWA) was deel van NIRA
- Work Progress Administration (WPA) het grootskaalse werksgeleenthede verskaf
- Konstruksie-projekte byvoorbeeld (paaie, damme, skole ens.)
- Opgradering van infrastruktuur (riool- en dreineringstelsels)

- 'Social Security Act' van 1935
- Maatskaplike welsynmaatreëls is ingestel
- Nasionale stelsel van pensioene en werkloosheidsvoordele
- Uitgewerkte deelboere ('sharecroppers') is gehelp met huise en lenings
- Groot besighede en rykes moes belas word vir die regering om pensioen- en werkloosheidsvoordele te betaal
- Evaluering van die Nuwe Bedeling
- Kritiek van die Nuwe Bedeling

- Gevolgtrekking: Kandidate moet die argument saamvat met 'n gepaste slotsom, met inagneming van die standpunt wat in die inleiding geneem is. **[50]**

TOTAAL: 100

Kopiereg voorbehou